

AVRASYA ZİRVESİ I. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

**30 KASIM - 2 ARALIK 2018
ANKARA**

TAM METİN KİTABI

**Editörler
DR. GÜRAY ALPAR
RAHMAT ULLAH**

2018

ISBN 978-605-7923-65-3

TAM METİN KİTABI

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ 30 Kasım-2 Aralık 2018 Ankara

Editör
Dr. Güray ALPAR
Rahmat ULLAH

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2014/31220)

TÜRKİYE

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org.tr www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.

Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

Iksad Publications - 2018©

Yayın Tarihi: 26.12.2018

ISBN – 978-605-7923-65-3

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

30 Kasım-2 Aralık 2018, Ankara

DÜZENLEYEN KURUMLAR

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

MUSTAFA LATİF EMEK

GENEL KOORDİNATÖR

Rahmat ULLAH

YABANCI KONUŞMACILAR

ДАРЬЯ АЛЕЕКСЕВА -Moldova

ELMAN IBISHOV - Azerbaycan

FARHAD MIKAYILOV – Rusya

RAMİZ HASANOV-Azerbaycan

ТАҒАТАРОВА ЖИДЕ ӘЛІМҚЫЗЫ - Kazakistan

АЖИГАЛИЕВА ГУЛЗИРА-Kazakistan

НАЗЫМОВА ЗАУЗА- Kazakistan

Akbar VALADBIGI- Iran

Shahab GHOBADI-Iran

BAGIRZADEH MURAD MANAF OGLU

KONGRE DİLLERİ

Türkçe, İngilizce, Arapça, Rusça

II. ULUSLARARASI HAKEMLİ AVRASYA ZİRVESİ PROGRAMI

II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

KONGRE YERİ: ALBA OTEL, ANKARA

30 Kasım-2 Aralık 2018

- Lütfen sunumlarınızı hem Power Point hem PDF olarak yanınızda bulundurunuz
- Oturumunuzdan en geç 15 dk. öncesinde kayıt yaptırabilirsiniz
- Katılım belgeleriniz oturum bittikten sonra Oturum Başkanı tarafından verilecektir

30 KASIM. 2018

CUMA: 14.00-15.30

SALON: 1

OTURUM BAŞKANI: DR. SALİH UÇAK

İSMİYLE MÜSEMMA OLMAK: NÜVİSİ'NİN "İSTANBUL ŞEHRENGİZİ"NDE İNSAN MANZARALARI	DR. SALİH UÇAK	SOSYAL BİL
ÖĞRENCİLERİN DEĞERLER SİSTEMİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ BURCU GEZER ŞEN	SOSYAL BİL
EĞİTİMDE SOSYAL TABAKALAŐMA VE ÇOCUK	DR. ÖĞR. ÜYESİ BURCU GEZER ŞEN	SOSYAL BİL
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ STAJ EĞİTİMLERİNDE UYGULADIKLARI ETKİNLİKLERİN EĞİTSEL YÖNÜ	ARŞ. GÖR. MURAT TUNCER	SOSYAL BİL
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN SINIF İÇİ TÜRKÇE VE MATEMATİK EĞİTİMİ UYGULAMALARINA YÖNELİK TUTUMLARI	ARŞ. GÖR. MURAT TUNCER	SOSYAL BİL
ALBERT CAMUS' DE EĞİTİLMİŞ İNSAN MODELİ: VEBA ROMANI ÖRNEĞİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ YALÇIN DİLEKLİ ARŞ. GÖR. İBRAHİM SÖZCÜ	SOSYAL BİL

I ARAK. 2018

CUMARTESİ: 9.30-11.00

SALON: 3

OTURUM BAŞKANI: MERİÇ BURÇİN ÖZER

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
SERA GAZI EMİSYONLARININ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ VE TÜRKİYE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ANALİZİ	ÖĞR. GÖR. VEYSEL TATAR MERİÇ BURÇİN ÖZER
ULAŞTIRMA MODLARI VE TÜRKİYE KOMBİNE TAŞIMACILIK STRATEJİSİ	ÖĞR. GÖR. VEYSEL TATAR MERİÇ BURÇİN ÖZER
GÖRSEL SANATLARIN PROPAGANDA AMAÇLI KULLANIMI: I. DÜNYA VE II. DÜNYA SAVAŞLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	ARŞ. GÖR. ZEYNEP GÖNÜLAY ÇALIMLI
ENDÜSTRİ 4.0 KAPSAMINDA KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	ÖĞR. GÖR. HİCRAN KASA GÖZDE ARSLAN
EĞİTİM, BEŞERİ SERMAYE VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: ORTA GELİRLİ ÜLKELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	ÖĞR. GÖR. HİCRAN KASA ESRA UYGUN
ЭТИКО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ БИМЕДИЦИНСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ЧЕЛОВЕКЕ И НА ЖИВОТНЫХ: "НЮРНБЕРГСКИЙ КОДЕКС"	Дарья АЛЕЕКСЕВА
DOĞRU MESLEK TERCİHİNDE DUYGUSAL ZEKANIN VE MESLEKİ BECERİLERİN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ İÇİN MODEL GELİŞTİRİLMESİ: SAKARYA-ERENLER İLÇESİ ÖRNEĞİ	FERİHA SOYSAL ZEYNEP DERİNDAĞ

summit

I ARAUK. 2018

CUMARTESİ: 11.10-13.00

SALON: 3

OTURUM BAŞKANI: DR. ALPER DEMİRDÖĞEN

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ KAMU ALIM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	ARŞ. GÖR. ARZU POLAT
DIŞ TİCARETTE KRİZLER SONRASI DEĞİŞEN KORUMACILIK ÖNLEMLERİ	ARŞ. GÖR. ARZU POLAT
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SİYASAL KATILIMA BAKIŞI: BABAESKİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ SERDAR CANBAZ ÖĞR. GÖR. EMEL POYRAZ
ЖАҒАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ - ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ПАТРИОТИЗМ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ КЕПІЛІ	Таңатарова Жиде Әлімқызы & Ажигалиева Гулзира & Назымова Зауза
İŞLETME ÇALIŞANLARINDA STRES KAYNAKLARI ÜZERİNE BİR ALAN ARAŞTIRMASI: KIRKLARELİ İLİ ÖRNEĞİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ SERDAR CANBAZ ÖĞR. GÖR. EMEL POYRAZ
İL ÖZEL İDARELERİNİN İŞLEVSELLİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	ÖĞR. GÖR. UĞUR EYİDİKER ÖĞR. GÖR. EMEL POYRAZ
KÜRESELLEŞEN DÜNYADA TARIM VE GIDA ÖZELİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNİN İNCELENMESİ	SEDA ARI DOÇ. DR. YENER ATASEVEN

I ARAUK. 2018

CUMARTESİ: 14.00-15.30

SALON: 3

OTURUM BAŞKANI: DOÇ. DR. MELİKE ÖZER KESKİN

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
MESNEVÎHÂN MUSTAFA RÜŞDÎ'YE AİT BİR AŞKNÂME TERCÜMESİ	SELMA ATAMAN
SİYASİ ETİK VE KUTADGU BİLİĞ	ARŞ. GÖR. BENGÜCAN FINDIK
KÜRESELLEŞEN DÜNYADA NEOLİBERAL HUKUK DEVLETİ İNŞASI	DR. ÖĞR. ÜYESİ H. GÖKÇE ZABUNOĞLU DOÇ. DR. ABDURRAHMAN SAYGILI
FEDERALISM AND PERSPECTIVES OF DEMOCRACY	Akbar VALADBİGİ & Shahab GHOBADI
YEREL GÖZETİMDEN KÜRESEL GÖZETİME : “PANOPTİKON” KAVRAMININ TAMAMLAYICISI OLARAK “SİNOPTİKON”	DOÇ. DR. ABDURRAHMAN SAYGILI DR. ÖĞR. ÜYESİ H. GÖKÇE ZABUNOĞLU
DEVLETLER ARASI KRİZLERDE ULUSLARARASI KAMUOYUNUN ETKİNLİĞİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ SERDAR KESKİN
BİYOLOJİ VE FEN BİLİMLERİ ÖĞRETİM PROGRAM KAZANIMLARINA UYGUN BİYOETİK EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	DOÇ. DR. MELİKE ÖZER KESKİN BİYOLOG, ÖĞRET. MEHMET YILDIRIM
AZERBAYCANIN BÖLGE ÜLKELERİYLE EKONOMİK İLİŞKİLERİ	ELMAN IBISHOV & FARHAD MIKAYILOV & RAMİZ HASANOV

summit

euro

1 ARALIK. 2018

CUMARTESİ: 15.45-17.10

SALON: 3

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. AYLAKAŞOĞLU

asia

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
SELİMİYE CAMİİ VE LALE	ÖĞR. GÖR. NERGİS ÇANAK
GELENEKLİ SANATLARIN SIRLI DİLİ"ÇİNİ"	ÖĞR. GÖR. NERGİS ÇANAK
ENGELLİ ÖĞRENCİ VELİLERİNİN ÇOCUKLARININ SERBEST ZAMANLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	DOÇ. DR. SİBEL ARSLAN ÖZGE ORHAN
A VIEW FROM THE POSITION OF STRATEGIC SOCIOLOGY ON THE MISSION OF HIGHER EDUCATION IN THE KNOWLEDGE SOCIETY	ASSIST. PROF. BAĞIRZADEH MURAD MANAF OGLU
TOPLUMSAL ELEŞTİRİ BAĞLAMINDA BİR ÖYKÜ: 6 NUMARALI KOĞUŞ	PROF. DR. AYLAKAŞOĞLU
CENGİZ HAN'A KÜSEN BULUT ADLI ESERDE BİREYİN YERİ	PROF. DR. AYLAKAŞOĞLU

summit

2 ARARUK. 2018

PAZAR: 9.30-11.00

SALON: 1

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ZEKİ TAŞTAN

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
İNTERNET ÜZERİNDEN SATIN ALMALARLA İLGİLİ TÜKETİCİNİN SOSYAL MEDYA'DA ÖZEL ŞİKAYETTE BULUNMA EĞİLİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: KIRIKKALE İLİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN BİR ARAŞTIRMA	DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM BOZACI
ALGILANAN YALNIZLIK İLE ALIŞVERİŞ MERKEZİNDE HAZCI TÜKETİM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ: KIRIKKALE İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM BOZACI
COŞKUN IRMAK'IN İTAAT DENEYİNDE İTAATE BOYUN EĞMEK VE DEĞİŞMEK	PROF. DR. ZEKİ TAŞTAN
FEMİNİST TİYATRO VE ÜLKER KÖKSAL'IN OYUNLARINDA FEMİNİST ÖGELER	PROF. DR. ZEKİ TAŞTAN MEHMET TÜTAK
YÜKSEKÖĞRETİMDE ZORUNLU DERS OLARAK ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERSİNİ OKUTMA SORUNSALI	ÖĞR. GÖR. ELİF AKAR
MARGUERITE DURAS'NIN TARQUINIA'NIN KÜÇÜK ATLARI'NDA İNSANIN VAROLUŞ SERÜVENİ	DOÇ. DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ
MOHA SOUAG'IN ACI ÇAY'INDA KADINA YÖNELİK ŞİDDET	DOÇ. DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ

2 ARARUK, 2018

PAZAR: 11.15-12.45

SALON: 1

OTURUM BAŞKANI: DOÇ.DR. MACİT BALIK

BİLDİRİ ADI	YAZARLAR
1970 KUŞAĞI ŞİİRİNDE İŞÇİ VE KÖYLÜ	DOÇ. DR. MACİT BALIK DR. ÖĞR. ÜYESİ HALUK ÖNER
GELENEK VE 1980 KUŞAĞI ŞİİRİ	DR. ÖĞR. ÜYESİ HALUK ÖNER DOÇ. DR. MACİT BALIK
KUR'AN DA BAHSİ GEÇEN EMBRİYOLOJİK KAVRAMLARIN TÜRKÇE MEAL ve TEFSİRLERİNDE Kİ ÇELİŞKİSİ ÜZERİNE İNCELEME	SUNA ALLAHVERDİ
MÜZİKTE ROMANTİZM	DR. ÖĞR. ÜYESİ BERTAN RONA
TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE YAPAY ZEKA	DR. ÖĞR. ÜYESİ İBRAHİM AKBEN TUĞBA İNCENACAR

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

KONGRE KÜNYESİ	i
BİLİM KURULU	ii
PROGRAM	iii
FOTOĞRAFLAR	iv
İÇİNDEKİLER	v

TAM METİNLER

YALÇIN DİLEKLİ & İBRAHİM SÖZCÜ <i>ALBERT CAMUS' DE EĞİTİLMİŞ İNSAN MODELİ: VEBA ROMANI ÖRNEĞİ</i>	1-8
VEYSEL TATAR & MERİÇ BURÇİN ÖZER <i>SERA GAZI EMİSYONLARININ İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ VE TÜRKİYE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ANALİZİ</i>	11-19
VEYSEL TATAR & MERİÇ BURÇİN ÖZER <i>ULAŞTIRMA MODLARI VE TÜRKİYE KOMBİNE TAŞIMACILIK STRATEJİSİ</i>	20-25
ZEYNEP GÖNÜLAY ÇALIMLI <i>GÖRSEL SANATLARIN PROPAGANDA AMAÇLI KULLANIMI: I.DÜNYA VE II. DÜNYA SAVAŞLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	26-52
HİCRAN KASA & ESRA UYGUN <i>EĞİTİM, BEŞERİ SERMAYE VE EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: ORTA GELİRLİ ÜLKELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA</i>	53-58
SEDA ARI & YENER ATASEVEN <i>KÜRESELLEŞEN DÜNYADA TARIM VE GIDA ÖZELİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNİN İNCELENMESİ</i>	59-74
NERGİS ÇANAK <i>GELENEKLİ SANATLARIN SIRLI DİLİ"ÇİNİ"</i>	75-83
NERGİS ÇANAK <i>SELİMİYE CAMİİ VE LALE</i>	84-95
SİBEL ARSLAN & ÖZGE ORHAN <i>ENGELLİ ÖĞRENCİ VELİLERİNİN ÇOCUKLARININ SERBEST ZAMANLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ</i>	96-113
AYLA KAŞOĞLU <i>TOPLUMSAL ELEŞTİRİ BAĞLAMINDA BİR ÖYKÜ: 6 NUMARALI KOĞUŞ</i>	114-123
AYLA KAŞOĞLU <i>CENGİZ HAN'A KÜSEN BULUT ADLI ESERDE BİREYİN YERİ</i>	124-131
İBRAHİM BOZACI <i>ALGILANAN YALNIZLIK İLE ALIŞVERİŞ MERKEZİNDE HAZCI TÜKETİM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ: KIRIKKALE İLİNDE BİR ARAŞTIRMA</i>	132-145
İBRAHİM BOZACI <i>İNTERNET ÜZERİNDEN SATIN ALMALARLA İLGİLİ TÜKETİCİNİN SOSYAL MEDYA'DA ÖZEL ŞİKAYETTE BULUNMA EĞİLİMİNİ</i>	146-159

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

ETKİLEYEN FAKTÖRLER: KIRIKKALE İLİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN BİR ARAŞTIRMA	
MACİT BALIK & HALUK ÖNER <i>1970 KUŞAĞI ŞİİRİNDE İŞÇİ VE KÖYLÜ</i>	160-175
HALUK ÖNER & MACİT BALIK <i>GELENEK VE 1980 KUŞAĞI ŞİİRİ</i>	176-182
İBRAHİM AKBEN & TUĞBA İNCENACAR <i>TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE YAPAY ZEKA</i>	183-198
ÜMRAN TÜRKYILMAZ <i>MOHA SOUAG'IN ACI ÇAY'INDA KADINA YÖNELİK ŞİDDET</i>	199-209
ARZU POLAT <i>DIŞ TİCARETTE KRİZLER SONRASI DEĞİŞEN KORUMACILIK ÖNLEMLERİ</i>	210-228
ARZU POLAT <i>TÜRKİYE VE AVRUPA BİRLİĞİ KAMU ALIM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI</i>	229-242
ÜMRAN TÜRKYILMAZ <i>MARGUERITE DURAS'NIN TARQUINIA'NIN KÜÇÜK ATLARINDA İNSANIN VAROLUŞ SERÜVENİ</i>	243-252

GELENEK VE 1980 KUŞAĞI ŞİİRİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ HALUK ÖNER

Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

DOÇ. DR. MACİT BALIK

Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Özet

Türk şiirinde gelenek kavramına bakıldığı zaman özellikle Tanzimat ve Cumhuriyet sonrası dönemlerde kavramın bir sorunsal olarak gündeme geldiğini söylemek yanlış olmaz. Yeni Türk şiirinin süreç içerisinde ne zaman başladığı değilse de ne kadar devam ettiği sorusuna cevap vermek kolay değildir. Zira kaynağını mazmunlardan ve ilahî öğretilerden alan Divan şiiri geleneğini, Batı'dan gelen anlayışlarla eleştiren Tanzimat kuşağı şairlerinin de, Ayşe Fatma edebiyatından bıkıp öz şiire ulaşacaklarına dair manifesto yayımlayan Yedi Meşalecilerin de, biçimsel olarak dar kalıplara sığamadıkları için bütün şiir kurallarını kaldıran Garipçilerin de, *Yeni Türk Şiiri* adıyla kitap yayımlayan 80 kuşağı şairlerinin de yeni Türk şiirinin birer parçası olduğunu söylemek yanlış olmaz. Şiir ve gelenek sorunsalının başlangıç noktasına Tanzimat dönemi koyulurken sürecin son halkası olarak 80 Kuşağı düşünülebilir.

Bu dönem şairlerinin kuşak şairi olarak adlandırılması, edebiyat tarihi içerisinde yapılan tasniflerde bir hareket olmasa da topluluk olarak kabul edilmelerinin nedenlerinden biri de onların bireysel özellik gösteren ve tek tek incelenmesi gereken poetikalarından yapılabilen genellemelerdir. Ortak özellikleri olarak da adlandırabileceğimiz bu genellemelerde ilk sırayı kuşak şairlerinin geleneğe bakışı alır. 80 şiirinin genel özelliğini yansıtmaması bakımından da önemli bir hâle gelen gelenek algısını kuşak şiirinin diğer özellikleri gibi bireysel boyutta ele alabiliriz. Yanı sıra bu bireyselliklerden çıkaracağımız sonuçlarla genel bir değerlendirmenin içinde de inceleyebiliriz. Kuşak şairlerinin ve geleneği kullanma biçimlerindeki bu farklılıklar şiire bakma ve şiiri oluşturma biçimlerindeki çoğulcu anlayışın da fotoğrafıdır. Bu bildiride 1980 Kuşağı şairlerinin gelenek algısı ve geleneğin şiirlerindeki yansımaları değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Şiir, gelenek, modern, 1980 kuşağı.

CONVENTIONS AND POETRY OF THE 1980s

Abstract

It can be suggested that the term tradition emerged as a problematic especially in *Tanzimat* (Reorganization) and Post Republican periods in Turkish poetry. Although it is relatively easy to determine when the new Turkish poetry emerged, it is not easy to determine exactly how long it lasted. The reason for this uncertainty is that one can claim that both *Tanzimat* poets, who, having been influenced by Western tradition, criticized *Divan* convention; and *Yedi Meşaleciler*, who adopted the idea of ‘art for art’s sake’; and *Gariççiler*, who did not comply to and thus removed every single rules of poetry; and poets of the 1980s, who published a book named *Yeni Türk Şiiri* (New Turkish Poetry) are all components of the new Turkish poetry. *Tanzimat* period can be considered a starting point of this problematic of poetry and conventions, while the generation of the ‘80s can be regarded as an end point of the problematic.

One of the reasons for why the poets of that period are called the poets of their generation is that it is possible to make some generalizations from each poet’s individual poetics. This possibility also explains why, in literature history, they are regarded as a society rather than a movement. These poets’ perception of conventions comes first among these generalizations or common features. We can deal with this perception of convention, which is important in that it reflects the overall picture of the poetry in the 80s, in an individual way, like with other features of poetry of generation. Or else, having done an individual evaluation, we can deal with this perception in a general way. There are some differences among the poets of the 1980s in using a literary convention, and these differences affect their perspectives and writing styles. This study deals with the 1980s poets’ perception of convention and reflection of their perception on their poems.

Key words: Poem, convention, modern, generation of the 1980s

Giriş

Bir toplumda, toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar” biçiminde tanımlanabilecek “gelenek” kavramını edebiyat bağlamında incelediğimiz zaman tanımın temelde aynı kalsa da nüanslarla değişikliğe uğratılabileceğini söylemek mümkündür. Edebiyatta gelenek tanımı, önceki nesillerden devralınan değer, biçim ve söyleyişin sonrakilerce de devam ettirilmesi olarak incelenebilir.

Türk şiirinde gelenek kavramına bakıldığı zaman özellikle Tanzimat ve Cumhuriyet sonrası dönemlerde kavramın bir sorunsal olarak gündeme geldiğini söylemek yanlış olmaz. Yeni Türk şiirinin süreç içerisinde ne zaman başladığı değilse de ne kadar devam ettiği sorusuna cevap vermek

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

kolay değildir. Zira kaynağını mazmunlardan ve ilahî öğretilerden alan Divan şiiri geleneğini, Batı'dan gelen anlayışlarla eleştiren Tanzimat kuşağı şairlerinin de, Ayşe Fatma edebiyatından bıkip öz şiire ulaşacaklarına dair manifesto yayımlayan Yedi Meşalecilerin de, biçimsel olarak dar kalıplara sığamadıkları için bütün şiir kurallarını kaldıran Garipçilerin de, *Yeni Türk Şiiri* adıyla kitap yayımlayan 80 kuşağı şairlerinin de yeni Türk şiirinin birer parçası olduğunu söylemek yanlış olmaz. Türk şiirinde “yeni” kavramının tarihsel karşılığını bulmak, bu konuda bir tanımlama yapmak yerine süreç içerisinde güncellenen bir yenileşme tarihinden bahsedilebilir. Bu tarihin başlangıç noktasına Tanzimat dönemi koyulurken sürecin son halkası olarak 80 Kuşağı düşünülebilir.

Türk şiirinde “yeni” ya da “yenileşme” kavramını geleneğe bakış sorunsalından da değerlendirmek mümkündür. Edebiyat tarihinde yapılan tasniflerde gelenek kavramına bakış, şiir akımları, topluluk ya da hareketlerinin genel özelliklerini ortaya koymada temel referans noktalarının başında gelmektedir. Yukarıda bahsettiklerimiz dışında heceyle şiir yazma geleneğini devam ettiren Millî edebiyatçı ve Hececiler, geleneğe dayanarak modern şiir yaratmış Yahya Kemal ve bu zincirin devamı olarak görülebilecek Ahmet Hamdi Tanpınar, Behçet Necatigil, Hilmi Yavuz gibi şairler, folkloru şiire düşman gören İkinci Yeniler, poetikalarının omurgasını geleneğe dayandırmaya çalışan Hisarcılar... Edebiyat tarihi tasniflerinde bir edebî hareket ya da akım olarak görülen bütün anlayışların gelenek kavramına bakışı bu oluşumların temellenmesinde ve temellendirilmesinde aslî unsurdur.

1980 Kuşağı Şairlerinin Geleneğe Bakışları

Makalenin içeriği, yeni olarak adlandırabileceğimiz şiir hareketlerinden biri olan 80 kuşağının gelenek algısından oluşmaktadır. Bu dönem şairlerinin kuşak şairi olarak adlandırılması, edebiyat tarihi içerisinde yapılan tasniflerde bir hareket olmasa da topluluk olarak kabul edilmelerinin nedenlerinden biri de onların bireysel özellik gösteren ve tek tek incelenmesi gereken poetikalarından yapılabilen genellemelerdir. Ortak özellikleri olarak da adlandırabileceğimiz bu genellemelerde ilk sırayı kuşak şairlerinin geleneğe bakışı alır. 80 şiirinin genel özelliğini yansıtması bakımından da önemli bir hâle gelen gelenek algısını kuşak şiirinin diğer özellikleri gibi bireysel boyutta ele alabiliriz. Yanı sıra bu bireyselliklerden çıkaracağımız sonuçlarla genel bir değerlendirmenin içinde de inceleyebiliriz. Kuşak şairlerinin gelenek algısı ve geleneği kullanma biçimleri ayrışma ve sorunsal oluşturmadan farklılık göstermektedir. Gelenek algısı ve geleneği kullanma biçimlerindeki bu farklılıklar şiire bakma ve şiiri oluşturma biçimlerindeki çoğulcu anlayışın da fotoğrafı gibidir.

Kuşak şairlerinden Osman Hakan A. izini sürdüğü gelenek çizgisini bir “aile” olarak düşünür. 1995 yılında Vural Bahadır Bayrıl'la yaptığı söyleşide gelenekle ilişkilendirdiği aile kavramının altını çizer: “Aslında ben, farklı yer ve zamanlarda yaşamış, ‘Lider’den oluşan, çok özel bir ailenin kültüründen söz etmeye çalışıyorum. İstersen bu liderlerden oluşan gruba bir şiir ailesi diyelim. Hem bu şekilde, yalnızca şiire ait bir kültürün, bir hayat tarzının da yeşerdiği özel bir ‘kültür’ ortamından

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

söz etmiş oluruz” (Asiltürk, 2013: 311). sözleriyle gelenek kavramının kendi şiirinin temel yapı taşlarından biri olduğunu vurgular.

Geleneği, poetikasının temeline yerleştirmeyen dil içinde yakalamaktan yana olan Tuğrul Tanyol, kendisiyle yapılan bir söyleşide: “Benim şiir üzerine yazdığım ilk ciddi yazı ‘Şiirde Gelenek Sorunu’ idi. 1981’de *Yazko Edebiyat*’ta yayımlamıştım. O günlerden bugüne yansıyan en moda konu da gelenek oldu. Geleneği bu kuşak keşfetmedi. Her iyi şair bir gün gelir kendi geleneğinden çıkış arar. En modernist için bile geçerlidir bu. Benim geleneğe bilinçli bir bakışım olmadı aslında. Yani, gelenekten nasıl yararlanabilirim diye bir soru sormadım hiç kendime. Eğer benim şiirim geleneğe yaslanıyorsa, bu kendiliğinden oldu” (Tanyol, 1981: 91) sözleriyle ilham, yaratma ya da şiirin oluşumu sürecinde geleneğin bir çeşit varoluş biçimiyle yer aldığına vurgu yapar.

Haydar Ergülen, “Gelenek meselesinden yola çıkarak bence yalnız bir büyük şiir geleneği değil, ayrıca insanın kendi geleneği de kişisel geleneği de önemli burada. Daha doğrusu ben içinde yetiştiğim kültürün yani Alevi-Bektaşî kültürünün sesini aldım. Yani oradaki tasavvuf şiiridir, halk şiiridir, nefeslerdir, deyişlerdir, ben onlarla büyüdüm. Kulağımda onlar vardı... o yüzden ben büyük şiir geleneği, işte bu Divan’dır, büyük halk şiiridir, onun dışında da dediğim gibi yetiştiğim kültürün şiirinden, şarkısından, nefesinden de etkilendim” (Asiltürk, 2013: 129) sözleriyle gelenek kavramına algı sınırlarını genişleterek ve bu algıyı sorunsal olmaktan çıkararak yaklaşır.

Metin Celâl -aynı zamanda kuşak şairi olduğu için önemi artan ve dönem şiirini değerlendirdiği- *Yeni Türk Şiiri* kitabında yer alan yazıların tartışma yazıları olduğunu, 80’lerde en çok tartışılan ve şiirin gündeminde olan meselelerin başında gelenek sorunsalının geldiğini söyler ve sorunsala bakışını şu sözlerle: “Öncü olmak, ileri adım atmak, yeni olmak isteyen her şiir anlayışı 600 yılı aşkın şiir geçmişimizin ve binlerce yılı aşkın insan kültürü ve düşüncesinin tüm değerlerini kendinden saymak, benimsemek durumundadır. Türk şiirinin Divan ve Halk edebiyatından başlayarak okunmasını, değerlendirilmesini savunuyoruz. Geçmişte ve günümüzde var olan şiir anlayışlarının, akımlarının ve kuşaklarının en önemli eksiğinin geçmişten ve gelenekten kopuk olmaları olduğunu ısrarla söylüyoruz” (Metin Celâl, 1999: 12). Ona göre 80’ler şairinin daha önceki kuşaktan farklı olarak geleneği sahiplenmesi ve gelenekle bağ kurması 60’lı yıllardan itibaren geliştirilen şiir anlayışlarındaki her unsuru reddeden, şiir benle/bizle başlıyor diyen yaklaşımlara tepkidir. Ancak 80’ler şairinin geleneğe sahip çıkarken onu eleştirmekten de geri kalmadığını belirterek en doğru tavrın bu (estetik esasına dayalı) nesnellik olduğunu da ekler.

Vural Bahadır Bayrıl, kuşak şairleri arasında gelenekle doğrudan ilişki kuran şairlerdendir. Geleneği içselleştirerek dizelere döken şairin “Ruhların ezeli seferi, sürer kadim mısralarda...” dizeleri geleneğe bakışını özetler gibidir. Vural Bahadır Bayrıl, Yahya Kemal (imtidâd fikri) ve Eliot’ın bu konudaki görüşlerini (Eliot’a göre geleneği aktarmanın yolu daha önceki kuşakların başarılarını körü

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

körüne tekrarlayarak onların yollarını izlemek değil, eski ile yeninin uyuşması, geçmişin şimdileşmesidir. Geleneği önemseyen poetika anlayışına göre, hiçbir şairin tek başına tam bir anlamı yoktur. Bir şairin anlamı ve değeri kendinden önceki şairlerle olan bağının, karşılıklarının ve benzerliklerinin değerlendirilmesi sonucunda anlaşılır) (Eliot, 1987: 28-29) benimser.

Ahmed Hâşim'in "Merdiven" şiirine gönderme yaptığı, gönderme yapmaktan öte "Merdiven"e dayanarak iskeletini oluşturduğu "Melek Geçti" şiiri de bu bağlamda seçilebilecek en doğru örneklerden biri olacaktır. Bayrıl'ın şiirinde hayatı, musiki simgeler. Çocukluğa sarkıtılan camda fesleğenle* o dönemde yaşanan aşkın yakıcılığı (Koşar, 2008: 21-23) ifade edilir. Tesadüflerle şekillenen hayat ve ölüm karşısında insan kördür:

İşte körüm ben! Hayat sürüklerken
asrî hurdalığa, aşk ve kederi şekillendiren
tesadüfleri. (s. 14)

Vural Bahadır Bayrıl, şiirin sonunda "merdiven" kelimesini bir merdiven şeklinde kaleme alarak Ahmed Hâşim'in hayatı sembolize eden "Merdiven" şiirini kendine özgü bir şekilde yeniden üretmiştir (Koşar, 2007: 27-28):

İnceymiş âh, kırılabilirmiş meğer,
ömrün bu altın saatlerinde
çocukluğa sarkıtılan cam--- M
E
R
D
İ
V
E
N.

Nasıl bilebilirdim ki? (s.15)

Geleneğin 'ideolojik değil 'kodlar' bağlamında anlaşılması gerektiğinin altını çizen Ali Günvar, bu kavramla ilgili değerlendirmelerin Eliot'ın düşüncelerinden sonra değiştiğini belirtir. "Aslında gelenek dediğimiz husus, bir anlamıyla da, bir sanat dalının malzemesi ve dilinin en doğru, en güzel ve ifadeli kullanılmasının kodları olsa gerektir. Bütün diğer sanatlarda olduğu gibi, edebiyatta ve özellikle de şiirde sanatın ana malzemesini ve aynı zamanda içinde neşvünema bulduğu ortamı oluşturan dilsel kodların bireysel kullanımında zihinsel veriler ile bu verilerin ifade edilmesi arasında

* Fesleğen (reyhan), ömrü bir senelik, ılıman bölgelerde yetişen güzel kokulu, beyaz, pembe çiçekli, yeşil renkli gövdesi tabana doğru kırmızılaşan bitkidir.

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

ciddi ve önemli bir mesele vardır” (Asiltürk, 2013: 293). ‘Demir leblebi’ olarak adlandırdığı gelenek kavramına evrensel ölçütler ve yerel şartları dikkate alarak baktığını söyleyebileceğimiz Ali Günvar’ın şiirinin oluşumunda da geleneğin payı yadsınamaz.

Sonuç

80 kuşağının gelenek kavramını değiştirmese de algısını dönüştürdüğünü söyleyebiliriz. Kuşak şairleri gelenek meselesini sorunsal olmaktan çıkarıp bir şiir kaynağı ya da teması biçimine dönüştürmüştür.

80 kuşağı şairlerinin bir özelliği de -aynı anlayışı devam ettiren bazı şairler hariç- gelenek algısının kalıplaşmış biçimini de değiştirmiş olmalarıdır. Kuşak şairleri, Şeyh Gâlib, Yahya Kemal, Ahmed Hâşim, Behçet Necatigil, Hilmi Yavuz gibi önemli isimlerden oluşan gelenekçi anlayışa ikinci yenicileri de eklemiştir. Edebiyat tarihi içerisinde kendine yer bulmuş bütün toplulukları ve şairleri de kapsayan bu bütünlüklü anlayış gelenek algısının da genişlemesi anlamına gelir. 80 şiirinin kendinden önceki bütün şiirleri yadsıma refleksi göstermediği aşikârdır. Bu nedenle 80 şiiri sözlüğünde gelenek kavramı ve reddetme sözcüklerinin bir aradalığı düşünülemez.

Kuşak şairlerinin 80’li yıllarda gelenekle olan ilişkisi irdelendiğinde metinlerarasılık kavramına da değinmek gerekir. Metinlerarasılık kavramının şiirlerin -yaratma ve oluşum sürecinde- farklı kaynaklardan ortaya çıkabileceğini göz ardı etmeden, şairin akrabalık veya bağ kurduğu önceki metinlere yönelim tespit edilebilir. Sanatçıların akrabalık ya da bağ kurma biçimleri farklılık da gösterebilir. Kimi zaman Tuğrul Tanyol şiirinde olduğu gibi şairin içsel yolculuğu sırasında -örtüşme, benzerlik, yakınlık kavramlarıyla adlandırabileceğimiz- karşılaştığı duraklardan biri kimi zaman Vural Bahadır Bayrıl’ın şiirlerinde olduğu gibi doğrudan bir bağ kurma biçiminde ya da Haydar Ergülen şiirinde olduğu gibi şairin içinden geldiği kültürün modern yansımaları olabilir.

Şiirde geleneğin etkisini anlama, algılama ve içselleştirme sürecinde 80 kuşağı şairlerinin sanat anlayışı kadar sanatla diyalektik bir yapı oluşturan sosyolojik etkenleri anlamış olmaları önemlidir. Tuğrul Tanyol’un kültürün bir birikim olduğunu, bu birikimin önceden sonraya aktarıldığını hatırlattığı ve Atonel müziğin ortaya çıkmasında kendinden önceki romantik, klasik ve barok müziğin etkilerini örneklediği düşünceleri 1980 kuşağının geleneğe bakışını özetler. Bu düşünceler kuşak şairlerinin edebiyat tarihini bir bütün olarak gören, geleneği -tartışmaların ötesinde- sanatın organik bir uzvu olarak kabul eden olgun tavrının göstergesidir.

Geleneğe olgunca bakışın nedenlerinden biri de dönem sosyolojisinden haberdar olmaması mümkün olmayan şairlerin angaje olmadan sanat yapmalarıdır. Kuşak şairlerinin modernlik algısı bütün bağların koparılması anlamına gelmediği gibi gelenek algısı da tamamen geleneğe yaslanma biçiminde olmamıştır.

II. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

KAYNAKÇA

ASİLTÜRK, Bâki (2013). *Türk Şiirinde 1980 Kuşağı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

AYVAZOĞLU, Beşir (1995). *Gelenğin Direnişi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

ELIOT, T. S. (1987). “Gelenek ile Bireysel Yeti”, *Denemeler*. Çev.: Akşit Göktürk, İstanbul: Afa Yayınları, s. 28-29.

KOŞAR, Emel (2007). “1980 Kuşağı Türk Şiirinin Poetikası”, *Şiiri Özlüyorum*, S. 21, Mayıs-Haziran-Temmuz, s. 27-28.

KOŞAR, Emel (2008). “Cemal Süreya ve Ahmet Hâşim’in Şiirlerindeki Kırmızı Unsurlar”, *Kıyı*, Mayıs-Haziran, S. 202, s. 21-23.

Metin Celâl (1999). *Yeni Türk Şiiri*. İstanbul: Çizgi Yayınları.

TANYOL, Tuğrul (1981). “Şiirde Gelenek Sorunu”, *Yazko Edebiyat*, S. 10, Ağustos, s.89-95